

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

33. De Majoritate & obedientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

pro labore; ac sustentatione Ministrorum justitiæ, & quidem æqualiter ab utraque parte, five absolvatur five condemnetur, ut proinde Judicem non corrumpant, vel magis ad alteram partem inclinent, sicuti munera, quæ inæqualiter offeruntur præcisè ad conciliandum favorem Judicis contra naturam justitiæ, quæ æqualiter omnes respicit.

27 IV. Judex veritatem sectabitur. Oportet igitur cuncta rimari, & ordinem rerum plena inquisitione discutere: interrogandi, respondendi, objiciendique, præbita patientiâ ab eo, ut ibi actio ambarum partium illuminata sit pleniter: nec litigantibus Judex prius velit suâ sententiâ obviare, nisi quando ipsi jam peractis omnibus nihil habeant in quæstione, quod proponant: & tam diu actio ventiletur; quousque ad rei veritatem perveniatur. Textus in c. 11. causâ 30. q. 5. An verò Judex conscientiam in judicando, vel potius acta & probata sequi teneatur? iterum alibi discutiemus.

28 V. Judex nihil ex arbitrio domesticæ voluntatis faciet, sed ordinariè juxta leges, ac jura pronuntiabit, præsertim inferior. c. 3. dist. 4. c. 4. causâ 3. q. 7. primo. Instit. h. t. Novel. 82. c. 13. Ratio est: quia jus certum est, & æquali fronte omnes respicit. Ergo potius ex eo, quàm ex humano arbitrio, quod moveri gratiâ, frangi potentiâ, prece, pretiõve corrumpi, odiõ, spe & metu concuti potest, Judex justitiâ ministrabit.

Notanter autem dixi I. Ordinariè: quia Judex etiam inferior potest aliquando recedere à lege scripta, scil. si constat, aut probabilius est, aliam fuisse mentem legislatoris, tunc enim relictis verbis tanquam cortice legis potest sequi mentem legislatoris, ceu legis animam per c. 41. de appellat. c. ult. de R. F. in 6. l. 17. & 29. ff. de legib. l. 13. §. 2. ff. de Excus. Tutor. Atque ita etiam intelligo l. placuit 8. C. de Judiciis. quæ jubet, æquitatis magis, quàm stricti juris rationem haberi.

Dixi II. Præsertim Judex inferior: quia Supremus Princeps potest dispensare in legum rigore, quando videt id expedire Reip. quod non potest inferior, nisi ex tacita vel expressa Superioris concessione. Quod si leges discrepent, semper jus novissimum sequendum est juxta l. 1. ff. ad l. aquil. Unde fit, ut Judex potius secundum consuetudinem, vel statutum judicare debeat, quàm secundum legem; sic tamen, ut illud ex jure communi interpretetur arg. c. 1. de Constit. in 6.

TITULUS XXXIII. De Majoritate & Obedientia.

SUMMARIA.

1. Quid sit majoritas, 2. usque 12. & unde desumatur
12. Abbatum prerogativa. 23. Præcedentia Ordinum regularium.
14. Quis sit Judex competens litium de præcedentia
15. Majoritas conservatur unitas Ecclesiæ.
16. Ex Majoritate oritur obedientia.

Quia Judicum alii sunt majores, alii minores, idèò hîc competenter agitur de Majoritate & Obedientia.

§. I.

Definitur majoritas, quòd sit prerogativa quâ quis aliis est dignior & honorabilior.

§. II.

Causa majoritatis sunt excellentia potestatis seu jurisdictionis: præminentia ordinis Consecrationis, vel Benedictionis: dignitas conferentis: & prioritas temporis.

Primò igitur & ante omnia attendendum est ad nobilitatem status, & jurisdictionis amplitudinem; vi cujus omnes longè antecellit S. Pontifex, ut qui absolutam & toto orbe diffusam potestatem habet. Proinde post S. Pontificem hodie succedunt Cardinales

qui licet non omnes Episcopi, vel Presbyteri sint, nihilominus præcedunt Episcopos, Archiepiscopos & Patriarchas: quia isti unius duntaxat diocesis, vel certi cujusdam districtus, Cardinales verò totius populi Christiani curam gerunt, & utilitatem promovent, dum S. Pontifici ceu Consiliarii à latere assistunt. Ita declaravit Eugenius IV. in sua Bulla, quæ incipit: *Non mediocri*. Cardinales subsequuntur Patriarchæ & Primate: hos Archi-Episcopi; istos Episcopi, aliique Prælati; & demum Clerici inferiores, de quorum potestate in jure diversis locis sermo est.

6 Quod si aliqui in dignitate & jurisdictione omnino pares sint, tum *secundo loco* attenditur ad prærogativam Ordinis *c. fin. dist. 17. c. 5. dist. 93. c. 15. h. t.* Sic inter Cardinales Episcopi præferuntur aliis Cardinalibus Presbyteris, & hi Diaconis &c. Idem de jure dicendum foret de Canonicis Ecclesiarum

7 Cathedralium. Verùm de consuetudine, vel juxta particularia locorum statuta hodie in plerisque Canonicatibus præfertur antiquior, qui scilicet prius in numerum Canonicorum est receptus, sive deinde in majoribus ordinibus constitutus sit, sive non. Talem autem consuetudinem introduci posse, utpote contra legem merè positivam, nullus dubito, quamvis Barb. *l. E. U. lib. 1. c. 21. n. 86.* hujusmodi consuetudinem irrationabilem censeat, consequenter non admittendam. Porro ad hanc causam præcedentiæ etiam refertur consecratio & benedictio, vi cujus Episcopus consecratus antecedit non consecratum, & Abbas benedictus non benedictum. Vallenfis *h. t. num. 3.*

9 Tertio si in prioribus paritas sit, de jure attendendum foret (licet in praxi parùm observetur) ad dignitatem, vel præcedentiæ ordinantis, aut certum gradum conferentis, ita ut ille, qui v. g. à S. Pontifice Sacerdos est ordinatus, præferendus sit reliquis Sacer-

dotibus ordinatis ab Episcopo *c. 7. h. t.* Unde in simili post Glossam infert Panormit. *ibid.* quòd in Synodo provinciali illi Episcopi & Prælati cæteris digniores & majores habendi sint, quos Papa ab aliorum etiam superiorum potestate & jurisdictione speciali privilegio exemit, ex quo enim eos Papa per exemptionem voluit honorare, alii quoque non dedignabuntur eis inter cæteros exhibere honorem, arg. *c. 6. de Privileg. in 6.* ubi dicitur, quòd Abbates exempti pretiosiore mitrà, dum sunt in synodo, uti possint, quam non exempti. Hinc item ille, qui posteriùs receptus est in Canonicum auctoritate Apostolica, antefendus est in assecutione præbendæ, quæ primò vacaverit, illi, qui Legatorum, vel aliorum quorumcunque auctoritate, quamvis priùs receptus est juxta *c. 12. de Præbend. in 6.* quemadmodum etiam in Jure civili ii cæteros præcedunt, qui à Principe dignitatem consecuti sunt per *l. 2. ff. de Albo scribendo.* sine dubio ideo: quia majus est bonum & efficacius, quòd à majori datur.

Quarto præcedentiæ tribuit tempus, quo aliquis in ordine, officio, vel gradu constituitur, ita ut cæteris paribus semper præferatur antiquior. Text. & DD. in *c. 1. h. t.* obrinet enim tunc vulgata regula: *qui prior est tempus, prior est jure.* Unde in sessionibus, in dicendis sententiis, in subscriptionibus &c. juniores postponuntur senioribus: hinc senior collegii collegium congregat: hinc item Episcopus consecratione, Canonicus creatione, & Religiosus professione antiquior inter Episcopos, Canonicos, seu Religiosos ejusdem Monasterii primus sedet. Dixi autem, & quidem notanter: *cæteris paribus*: hoc est, si eandem functionem, dignitatem, vel ordinem habeant: quia si major v. g. in dignitate, aut ordine concurrat cum antiquiore quidem, sed minore in dignitate

vel ordine, tunc, ut supra dictum, major dignitate seu ordine preferendus est, etsi junior, & posterior sit tempore; nisi per consuetudinem, privilegium, vel prescriptionem contrarium sit introductum, ad quæ jura specialia, maxime in hac majoritatis materia, præ reliquis advertendum est. Vid. Pirrhing *h. t. num. 3. & 4.*

12 *Dubatur* I. quem dignitatis gradum Abbates & Prælati regulares teneant comparatione Canonicorum Ecclesiarum Cathedralium? Sustinent aliqui, tales Canonicos præcedere Abbates saltem tunc, quando capitulariter, seu collegialiter incedunt, eo quod ut sic cum Episcopo unum quodammodo corpus constituent, eumque repræsentent. Verum licet hoc admitti possit mortuo Episcopo, utpote in cujus jurisdictionem universam tunc succedunt, aliàs tamen semper præferendi videntur Abbates; aliique Prælati regulares, præsertim infulati & benedicti, tam ratione ordinis & benedictionis, quam ratione potestatis & jurisdictionis absolute in suos Religiosos & subditos competentis. Imò propter prædictam benedictionem, & jurisdictionem probabiliter præponuntur etiam Archidiaconis, cum per *c. fin. de Officio Archid.* specialiter Monasteria ab Archidiaconorum jurisdictione eximantur. Neque obstat *c. 1. Eod.* ex quo DD. communiter tradunt, Archidiaconum esse primum in dignitate post Episcopum: hoc enim tantum verum est respectu aliorum Clericorum secularium: quia nomine Clerici in odiosis non comprehenduntur Regulares. Unde non minus apud Barb. *J. E. U. l. 1. c. 17. in princ. & alios ib.* laudatos dicuntur Abbates primam post Episcopum in Ecclesia habere dignitatem, & in conciliis generalibus anteposendi omnibus aliis Prælati præter Episcopum. Interim non negaverim, particularem consuetudinem locorum quandoque hunc ordinem præcedentiæ turbare.

Dubatur II. quibus Ordinibus Religiosorum ante alios præcedentiæ competat? In primis distinguendos esse Mendicantes à non mendicantibus: illi enim istis semper postponuntur. Inter ipsos Mendicantes illi de jure præcedunt, qui prius in aliquo loco Monasterium obtinuerunt, nisi fortè alii fuerint jam in quasi possessione juris præcedendi constituti. Non mendicantium præcedentiæ desumitur vel ab antiquitate Ordinis; vel fundationis; vel etiam ex modo vivendi: ita ut inter Religiosos diversi Ordinis illi antecedant, quorum Ordo citius à Sede Apostolica approbatus, vel qui simul activam & contemplativam vitam agunt. Inter Religiosos autem ejusdem Ordinis illi regulariter præferuntur, quorum Monasterium prius fuit fundatum, quantum interdum etiam dignitas instituentis, vel excessiva pluralitas Religiosorum præcedentiæ conferat, maxime de consuetudine. Denique inter Religiosos ejusdem Ordinis & Monasterii attenditur dies professionis: quod si duo simul professionem emittant, is præponendus est, qui prius fuit ad habitum admittus, quem tamen ordinem ex rationabili causa immutare licet. P. Engel *h. t. n. 64.* Barb. *J. E. U. l. 1. c. 43. n. 181. & seqq.* ubi hæc diversis decisionibus confirmat.

Cæterum Judex competens in causa præcedentiæ, si inter personas Ecclesiasticas interiores lis oriatur, est Episcopus. Trident. *sess. 25. de Regularib. c. 13.* Quod ex constitutione Gregorii XIII. extendit Barb. *J. E. U. lib. 2. c. 11. n. 85.* ad Confraternitates laicorum, si de præcedentiæ in Processionibus, & similibus actibus disputent, eo quod hæc materia vel spiritualis sit, vel spiritualibus annexa. Aliorum verò Prælatorum Episcopo superiorum lites de majoritate decidere ad S. Pontificem spectat: ejus siquidem est, gradus Ecclesiasticos in Jure forsan non sufficienter expressos determinare.

§. III.

15 *Finis Majoritatis est, ut Ecclesiæ unitas conseruetur, quæ haud subsisteret, nisi personarum subordinatione firmaretur. c. ad hac. 7. dist. 89.*

§. IV.

16 *Effectus Majoritatis & altera rubrica pars est obedientia, quæ intuitu majoritatis ab inferioribus præstari debet superioribus, atque in tribus potissimum consistit, nimirum in reverentia majoribus debita: in subeundo iudicio, quatenus inferior citanti parere teneretur; in iis scilicet, in quibus subest, non item in aliis quibuscumque: & in præcepto seu mandato superioris observando, nisi illicita contineat. c. 3. & 13. h. r. c. 93. causâ 3. q. 3. in dubio tamen obtemperandum est superiori præcipienti: quia habet præsumptionem pro se, & multa sæpè facit ex iustis causis & circumstantiis, quas subditi ignorant c. quid culparur. causâ 23. q. 1. Vallens. h. r. n. 7. & seqq.*

TITULUS XXXIV. De Treuga & Pace.

SUMMARIÆ.

1. Treuga definitio.
2. Et divisio.
3. Quis possit treugam inire?
4. Exponuntur conditiones necessaria ad bellum iustum.
5. Treuga etiam hosti servanda.
6. Ex quibus causis solvatur?
7. Quid sit pax? 8. Num Princeps pro pace obtinenda possit remittere damna subditis illata?

Iudicium Ecclesiasticorum & Majorum est discordantes componere. dist. 90. per eos. Unde hic de Treuga & pace: ac in 2. seqq. de Pactis & Transactionibus subjicitur.

§. I.

1 *Definitur Treuga, quod sit securitas præstita rebus aut personis ad tempus bello non-*

dum finito. Glossa in c. 1. h. r. vel brevius; quod sit cessatio ab armis ad tempus. Hinc aliquando armistitium, aliquando induciæ indigitatur. P. Engel h. r. n. 1.

§. II.

Dividitur treuga in conventionalem, & 2. canonicam. Conventionalis est conventio seu pactum publicum inter hostes de armis ad certum aliquod tempus utrinque suspendendis solenniter intertum. Canonica dicitur, quæ à SS. Canonibus est statuta; eaque iterum duplex: una scilicet perpetua, quæ est concessio securitatis præsonis privilegiatis absque ulla temporis perfinitione facta. Et hæc gaudent Clerici, Monachi, Conversi, Peregrini, Mercatores, & agricolæ; item animalia, quorum usus est in arando. c. 2. h. r. Alia temporalis, quæ sunt induciæ ratione temporis omnibus communiter concessæ. Et durat hæc temporalis treuga à feria quarta, id est, à die Mercurii post occasum solis, usque ad feriam secundam, id est, diem lunæ in ortum solis: ab Adventu Domini usque ad Octavam Epiphaniæ; & à Septuagesima usque ad Octavam Paschæ; quibus temporibus renuentes Episcopus loci cogere potest ad treugam servandam sub excommunicatione juxta c. 1. h. r. Verùm treugas canonicas passim negligi, docet tristis bellorum experientia, & consuetudine contraria abrogatas esse, tradit Panorm. in d. c. 1. cum communi.

§. III.

Causa efficiens Treugæ conventionalis est 3. vel remota vel proxima. Remota est sus Gentium: inde enim bella, captivitates, fœdera pacis, induciæ & postliminia c. 9. dist. 1. Proxima sunt belligerantes, qui quâdam iustâ causâ moti gerendo bello & expeditioni ad tempus renuntiant. Sicut autem Belliducibus citra consensum Principis aut populi superioris concessum non est pro arbitrio contrahere pacem, ita nec de induciis liberum erit